

Inventarisatie ontwikkelingen

Kadernota 2021-2023

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	3
2. Financieel overzicht	5
3. Autonome ontwikkelingen	8
3.1. Effect Corona	8
3.2. Algemene uitkering	9
3.3. Herijking gemeentefonds	9
3.4. Hondenbelasting	9
4. Toekomstige ontwikkelingen en ambities	10
4.1. Programma 1. Dienstverlening & Organisatie	10
4.1.1. Dienstverlening	10
4.1.2. Organisatie	10
4.1.3. Structuur, capaciteit en competenties	11
4.2. Programma 2. Samen leven & Ondersteuning	13
4.2.1. Tekort sociaal domein	13
4.2.2. Groene sportvelden	13
4.2.3. Lokaal gezondheidsbeleid	14
4.2.4. Accommodatiebeleid	14
4.3. Programma 3. Wonen, Werken & Recreëren	15
4.3.1. Woningbouw	15
4.3.2. Duurzaam Medemblik	15
4.3.3. Omgevingswet	16
4.3.4. Toekomstbestendige voorzieningen voor onze inwoners	17
4.3.5. Overdracht Wegen HHNK	17

1. INLEIDING

De Kadernota is het moment in het jaar om het college duidelijke kaders mee te geven voor het opstellen van de begroting van het jaar erop. Wij vinden het belangrijk u voorafgaand aan dit proces goed te informeren. Zo begrijpen wij samen voor welke opgaven wij staan. Om daarna vanuit dezelfde uitgangspositie op zoek te gaan naar de oplossingsrichting, beginnende bij de kaderstelling. Bij de begroting 2021-2023 presenteren wij u het definitieve beeld.

Voor u ligt de inventarisatienotitie voor de Kadernota 2021. In deze notitie beschrijven wij de belangrijkste ontwikkelingen die wij op dit moment als gemeente op ons af zien komen. Het doel van deze notitie is om u te informeren en als raad in positie te brengen voorafgaand aan de kaderstelling in de Kadernota 2021. Deze notitie is dit jaar nieuw in het P&C-proces en maakt onderdeel uit van ons gezamenlijke ontwikkelproces. Wij zijn vorig jaar bij het opstellen van de Kadernota gestart met het experimenteren met rolduidelijkheid en verantwoordelijkheden. Deze lijn zetten wij met deze notitie door. Eén ding is duidelijk: onze opgave is groot.

Wij voorzien voor de periode 2021-2023 en daarna forse uitdagingen o.a. op het gebied van zorg, accommodaties en voorzieningen, ruimtelijke ordening, de Omgevingswet, vastgoed, digitalisering, duurzaamheid en organisatieontwikkeling. Hiervoor is op langere termijn niet zonder meer ruimte beschikbaar. Ook aan de inkomenskant vanuit het Rijk laat zich een negatieve ontwikkeling zien waardoor het vraagstuk nog groter wordt. Dit betekent dat wij u vragen duidelijke kaders aan te geven voor de uitwerking van de begroting. Dat daarbij forse keuzes gemaakt moeten worden is duidelijk.

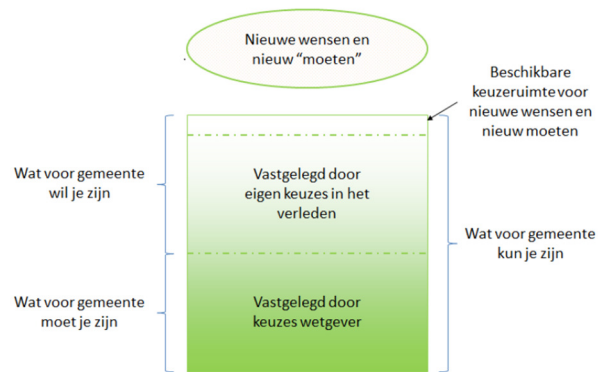
In deze notitie vindt u een financieel overzicht. Dit overzicht geeft een indicatie op hoofdlijnen en bevat nog de nodige onzekerheden. Het geeft vooral een richting waarin zaken zich lijken te ontwikkelen. Voor een deel hebben wij de onzekerheden proberen te vangen door te werken met een bandbreedte om u een zo reëel mogelijk beeld te schetsen. Dit hebben we vertaald in een minimale en maximale variant. Nogmaals benadrukken wij dat het hier gaat om financiële inschattingen en aannames. Voor sommige ontwikkelingen moet immers nog besluitvorming plaatsvinden. Voor andere zaken onderzoeken wij op dit moment wat de financiële consequenties precies zijn. Toch geven de geschetste ontwikkelingen ons op hoofdlijnen inzicht in de uitdagingen.

Wij geven u op voorhand mee dat het gaat om een heroriëntatie op ons huishoudboekje. De vooruitzichten tonen een aanzienlijk structureel tekort aan. De keuzes die wij vandaag maken beïnvloeden niet alleen deze bestuursperiode. Zij zijn ook bepalend voor de ruimte en mogelijkheden voor onze kinderen en kleinkinderen. Vanuit dit inzicht geven wij richting aan de koers van onze gemeente. Wij zoeken daarbij steeds naar de balans tussen onze ambities op korte en lange termijn. Het is noodzakelijk om keuzes te maken om als gemeente ook op langere termijn financieel gezond te blijven. Op die manier zijn en blijven we een vitale en leefbare gemeente.

De keuzes zijn afhankelijk van:

- Wat voor gemeente wij moeten zijn (wat zijn onze wettelijke taken)?
- Wat voor gemeente wij kunnen zijn (wat is financieel haalbaar)?
- Wat voor gemeente wij willen zijn (welke accenten willen we aanbrengen)?

Kunnen, moeten en willen

Processtappen

Wij kunnen ons voorstellen dat deze notitie de nodige vragen oplevert. Helaas is het dit jaar niet mogelijk om fysiek met u in gesprek te gaan over de ontwikkelingen en de financiële koers van onze gemeente. In overleg met de griffie (en naar aanleiding van de suggesties in het presidium) organiseren wij een digitale vergadering, gecombineerd met een digitale technische vragenronde. Doel hiervan is om de schriftelijke vragen te beperken tot die vragen waarop wij later terug komen. Daarnaast vragen wij u uw overwegingen voor de financiële koers van de gemeente Medemblik voor 2021 en meerjarig met ons te delen. Deze overwegingen gebruiken wij als input voor de Kadernota. Het is belangrijk te beseffen dat het gaat om overwegingen die u ons als het college meegeeft. Wij informeren u hier later over. De kadernota wordt ter vaststelling aangeboden in de gemeenteraad van 2 juli 2020.

2. FINANCIEEL OVERZICHT

In onderstaande overzichten schetsen wij op hoofdlijnen het financiële perspectief. Wij benadrukken dat het op dit moment gaat om inschattingen en aannames. Dit plaatje is niet compleet en bevat nog de nodige onzekerheden. Het geeft vooral een richting waarin zaken zich lijken te ontwikkelen. Voor een deel hebben wij de onzekerheden proberen te vangen door te werken met een bandbreedte. Dit hebben we vertaald in een minimaal en maximaal plaatje. De geschetste ontwikkelingen geven ons op hoofdlijnen inzicht in de uitdagingen. Voor een inhoudelijke toelichting op de ontwikkelingen verwijzen wij naar hoofdstuk 3 en 4 waarin de autonome en toekomstige ontwikkelingen worden toegelicht.

Overzicht op basis van **minimale** bandbreedte:

		2021	2022	2023	2024
3.	AUTONOME ONTWIKKELINGEN				
3.1.	Effect corona	ntb	ntb	ntb	ntb
3.2.	Algemene uitkering	ntb	ntb	ntb	ntb
3.3.	Herrijking gemeentefonds	€ -	€ 1.125.000,00	€ 2.250.000,00	€ 2.250.000,00
3.4.	Hondenbelasting	€ 50.354,00	€ 100.354,00	€ 150.354,00	€ 200.354,00
	TOTAAL minder inkomsten	€ 50.354,00	€ 1.225.354,00	€ 2.400.354,00	€ 2.450.354,00
4.1.	Programma 1. Dienstverlening & Organisatie				
4.1.1.	Dienstverlening	ntb	ntb	ntb	ntb
4.1.2.	Organisatie				
	<i>Informatie & Digitalisering</i>				
	<i>Structurele verhoging bijdrage SCC DeSOM</i>	€ 300.000,00	€ 300.000,00	€ 300.000,00	€ 300.000,00
	<i>Aanbesteding en vervanging softwarepakketten</i>	€ 250.000,00	€ 250.000,00	€ 250.000,00	€ 250.000,00
	<i>Huisvesting</i>	€ -	€ 1.033.000,00	€ 293.000,00	€ 293.000,00
4.1.3.	Structuur, capaciteit en competenties				
	<i>Benchmark *</i>	€ 2.200.000,00	€ 2.200.000,00	€ 2.200.000,00	€ 2.200.000,00
	<i>Basis op orde en toekomstgericht ontwikkelen</i>	€ 250.000,00	€ 250.000,00	€ 250.000,00	€ 250.000,00
	<i>Warme overdracht</i>	€ 138.000,00	€ 138.000,00	€ 138.000,00	€ 138.000,00
	<i>Verantwoording rechtsmatigheid</i>	ntb	ntb	ntb	ntb
	<i>Regionale samenwerking</i>	ntb	ntb	ntb	ntb
	TOTAAL	€ 3.138.000,00	€ 4.171.000,00	€ 3.431.000,00	€ 3.431.000,00
	<i>* Benchmarkgegevens volgen eind mei 2020</i>				
4.2.	Programma 2. Samen leven & ondersteuning				
4.2.1.	Tekort sociaal domein	€ 3.000.000,00	€ 3.000.000,00	€ 3.000.000,00	€ 3.000.000,00
4.2.2.	Groene sportvelden	€ 30.500,00	€ 30.500,00	€ 30.500,00	€ 30.500,00
4.2.3.	Lokaal gezondheidsbeleid				
	<i>Gezondheidsbeleid</i>	€ 85.000,00	€ 85.000,00	€ 85.000,00	€ 85.000,00
	<i>Borging sport-, spel- en beweegomgeving</i>	€ 96.000,00	€ 96.000,00	€ 96.000,00	€ 96.000,00
	TOTAAL	€ 3.211.500,00	€ 3.211.500,00	€ 3.211.500,00	€ 3.211.500,00
4.3.	Programma 3. Wonen, Werken en Recreëren				
4.3.1.	Woningbouw	ntb	ntb	ntb	ntb
4.3.2.	Duurzaam Medemblik				
	<i>Ruimtelijke klimaatadaptatie</i>	€ 31.000,00	€ 34.000,00	€ 39.000,00	€ 39.000,00
	<i>Warmtetransitie</i>	€ 200.000,00	€ 200.000,00	€ 200.000,00	€ 200.000,00
	<i>Klimaatbestendig en circulair bouwen</i>	€ 31.000,00	€ 34.000,00	€ 39.000,00	€ 39.000,00
4.3.3.	Omgevingswet	€ 401.000,00	€ 270.000,00	€ 210.000,00	€ -
4.3.4.	Toekomstbestendige voorzieningen	€ 250.000,00	€ 250.000,00	€ 150.000,00	€ 150.000,00
4.3.5.	Wegenoverdracht HHNK	€ -	€ -	€ -	€ -
	TOTAAL	€ 913.000,00	€ 788.000,00	€ 638.000,00	€ 428.000,00
	TOTAAL	€ 7.312.854,00	€ 9.395.854,00	€ 9.680.854,00	€ 9.520.854,00

Ontwikkelingen na 2025 met financiële impact op basis van de minimale bandbreedte:

	2026	2032	2033	2036
<u>Programma 1</u>				
Huisvesting (2033 - 2042)			€ 143.000,00	€ 143.000,00
<u>Programma 2</u>				
Accomodatiebeleid	€ 518.873,00	€ 1.138.888,00	€ 1.221.828,00	€ 1.837.722,00
<u>Programma 3</u>				
Wegenoverdracht HHNK (vanaf 2032)		€ 800.000,00	€ 800.000,00	€ 800.000,00

Overzicht op basis van **maximale** bandbreedte:

		2021	2022	2023	2024
3.	AUTONOME ONTWIKKELINGEN				
3.1.	Effect corona	ntb	ntb	ntb	ntb
3.2.	Algemene uitkering	ntb	ntb	ntb	ntb
3.3.	Herrijking gemeentefonds	€ -	€ 1.125.000,00	€ 2.250.000,00	€ 3.375.000,00
3.4.	Hondenbelasting	€ 50.354,00	€ 100.354,00	€ 150.354,00	€ 200.354,00
	TOTAAL minder inkomsten	€ 50.354,00	€ 1.225.354,00	€ 2.400.354,00	€ 3.575.354,00
4.1.	Programma 1. Dienstverlening & Organisatie				
4.1.1.	Dienstverlening	ntb	ntb	ntb	ntb
4.1.2.	Organisatie				
	<i>Informatie & digitalisering</i>				
	<i>Structurele verhoging bijdrage SCC DeSOM</i>	€ 300.000,00	€ 300.000,00	€ 300.000,00	€ 300.000,00
	<i>Aanbesteding en vervanging softwarepakketten</i>	€ 250.000,00	€ 250.000,00	€ 250.000,00	€ 250.000,00
	<i>Huisvesting</i>	€ -	€ 750.000,00	€ 750.000,00	€ 750.000,00
4.1.3.	Structuur, capaciteit en competenties				
	<i>Benchmark *</i>	€ 3.000.000,00	€ 3.000.000,00	€ 3.000.000,00	€ 3.000.000,00
	<i>Basis op orde en toekomstgericht ontwikkelen</i>	€ 500.000,00	€ 500.000,00	€ 500.000,00	€ 500.000,00
	<i>Warme overdracht</i>	€ 275.000,00	€ 275.000,00	€ 275.000,00	€ 275.000,00
	<i>Verantwoording rechtsmatigheid</i>	ntb	ntb	ntb	ntb
	<i>Regionale samenwerking</i>	ntb	ntb	ntb	ntb
	TOTAAL	€ 4.325.000,00	€ 5.075.000,00	€ 5.075.000,00	€ 5.075.000,00
	<i>* Daadwerkelijke benchmarkgegevens volgen eind mei</i>				
4.2.	Programma 2. Samen leven & ondersteuning				
4.2.1.	Tekort sociaal domein	€ 4.000.000,00	€ 4.000.000,00	€ 4.000.000,00	€ 4.000.000,00
4.2.2.	Groene sportvelden	€ 30.500,00	€ 30.500,00	€ 30.500,00	€ 30.500,00
4.2.3.	Lokaal gezondheidsbeleid				
	<i>Gezondheidsbeleid</i>	€ 85.000,00	€ 85.000,00	€ 85.000,00	€ 85.000,00
	<i>Borging sport-, spel- en beweegomgeving</i>	€ 96.000,00	€ 96.000,00	€ 96.000,00	€ 96.000,00
	TOTAAL	€ 4.211.500,00	€ 4.211.500,00	€ 4.211.500,00	€ 4.211.500,00
4.3.	Programma 3. Wonen, Werken en Recreëren				
4.3.1.	Woningbouw	ntb	ntb	ntb	ntb
4.3.2.	Duurzaam Medemblik				
	<i>Ruimtelijke klimaatadaptatie</i>	€ 62.000,00	€ 68.000,00	€ 78.000,00	€ 78.000,00
	<i>Warmtetransitie</i>	€ 200.000,00	€ 200.000,00	€ 200.000,00	€ 200.000,00
	<i>Klimaatbestendig en circulair bouwen</i>	€ 62.000,00	€ 68.000,00	€ 78.000,00	€ 78.000,00
4.3.3.	Omgevingswet	€ 401.000,00	€ 270.000,00	€ 210.000,00	€ -
4.3.4.	Toekomstbestendige voorzieningen	€ 250.000,00	€ 250.000,00	€ 150.000,00	€ 150.000,00
4.3.5.	Wegenoverdracht HHNK	€ -	€ -	€ -	€ -
	TOTAAL	€ 975.000,00	€ 856.000,00	€ 716.000,00	€ 506.000,00
	TOTAAL	€ 9.561.854,00	€ 11.367.854,00	€ 12.402.854,00	€ 13.367.854,00

Ontwikkelingen na 2025 met financiële impact op basis van maximale bandbreedte:

	2026	2032	2033	2036
<u>Programma 1</u>				
Huisvesting (2033 - 2042)			€ 600.000,00	€ 600.000,00
<u>Programma 2</u>				
Accomodatiebeleid	€ 518.873,00	€ 1.138.888,00	€ 1.221.828,00	€ 1.837.722,00
<u>Programma 3</u>				
Wegenoverdracht HHNK (vanaf 2032)		€ 800.000,00	€ 800.000,00	€ 800.000,00

3. AUTONOME ONTWIKKELINGEN

3.1. Effect corona

De coronamaatregelen hebben grote gevolgen. Gevolgen voor onze samenleving, onze inwoners en ondernemers, maatschappelijke partners maar ook voor de gemeente Medemblik. Op dit moment kunnen wij nog onvoldoende beoordelen wat de impact en financiële consequenties van het coronavirus zijn.

Het effect van het coronavirus op de economie van Nederland is groot. Hoe groot is afhankelijk van de duur van de coronamaatregelen die direct invloed hebben op de economie. Het CPB (Centraal Plan Bureau) stelt dat een economische recessie onvermijdelijk is. De VNG informeert u over de effecten met nieuwsbrieven. U heeft deze via de griffiemail ontvangen.

Wij zien het volgende ontstaan:

- **Noodverordening:** De coronamaatregelen zijn vastgelegd in de regionale noodverordening. De uitvoering van de noodverordening vraagt extra inzet van handhaving, toezicht en communicatie. Dit leidt tot andere prioriteiten in het uitvoeren van werkzaamheden. Wij informeerden u hier ook al over in informatienota's en de lentenota.
- **In kaart brengen maatschappelijke schade:** Wij informeerden u ook over de eerste maatregelen die wij namen voor het in kaart brengen van de maatschappelijk gevolgen: instellen Coronaloket ondernemers en onderzoeken naar de schade bij maatschappelijke voorzieningen. Tevens stellen wij op dit moment scenario's op: we brengen de gevolgen in beeld langs de thema's in de begroting.
- **Zorg en ondersteuning:** De RIVM-richtlijnen hebben ook impact op de zorg en ondersteuning aan onze inwoners. Dat geldt van dagopvang, onderwijs tot inloopspreekuren voor maatschappelijk werk. In overleg met zorgaanbieders zetten we in op zorgcontinuïteit, bijvoorbeeld door het inzetten van digitale middelen in plaats van huisbezoeken. We hebben, in samenwerking met onze partners, extra aandacht voor onze kwetsbare inwoners, van kinderen tot ouderen. Dit vraagt veel inzet en heeft dus impact op onze prioriteiten.
- **Participatie projecten en vergunningen:** Door de coronamaatregelen gaan fysieke bijeenkomsten niet door. Dit zorgt ervoor dat participatie met inwoners over een aantal projecten (o.a. RES, Bloesemgaarde, Tripkouw) niet plaatsvindt. We proberen hierin digitaal te voorzien. Dit betekent echter een zoektocht binnen digitale mogelijkheden, met behoud van democratische uitgangspunten (iedereen moet mee kunnen doen)! We verwachten in ieder geval een impact op de doorlooptijd van dit soort projecten.
- **Dienstverlening gemeente:** De coronamaatregelen beïnvloeden ons werk. We kunnen niet fysiek samenwerken. Overleggen organiseren we digitaal. Hierdoor zorgen we ervoor dat werkzaamheden zoveel mogelijk doorgaan. Onze directe dienstverlening aan onze inwoners gaat via onze verschillende communicatiekanalen door. Dienstverlening op gebied van burgerzaken vindt digitaal waar het kan of fysiek aan de publieksbalies, met gepaste maatregelen, plaats.
- **Ondernemen en toerisme:** De beleidsdoelen waarbij we samenwerken met ondernemers op het gebied van duurzaamheid en toerisme vertragen. Het toeristisch seizoen is uitgesteld.

- Pact van Westfriesland: De vaststelling van het uitvoeringsprogramma van het Pact loopt nu nog geen vertraging op. Wel verwachten wij een bijstelling van de ambitie van het Pact en het uitvoeringsprogramma.
- Het Rijk heeft daarnaast enkele financiële regelingen getroffen waarvoor de uitvoering is gedelegeerd aan gemeenten. Het ligt in de lijn der verwachting dat de volledige omvang van de vergoeding die verstrekt wordt vanuit de financiële regeling wordt vergoed vanuit het Rijk. Of dit echter ook van toepassing is voor kosten die voortvloeien uit de uitvoering van de extra regelingen is nog onduidelijk.

Maatschappelijk zien we ook risico's. Het gaat hier bijvoorbeeld om:

- Een stijging van het aantal uitkeringen en aanvragen voor bijzondere bijstand.
- Zorgaanbieders die in zwaar weer komen en extra financiële ondersteuning nodig hebben.
- Inwoners die extra zorg nodig hebben.
- Maatschappelijke voorzieningen die in financiële problemen komen vanwege de verplichte sluitingen.
- Inkomstenderving bij de gemeente door bijvoorbeeld minder toeristenbelasting bij ondernemers en Stadshavens en verhuur vastgoed.

3.2. Algemene uitkering

Voor de algemene uitkering hanteert het Rijk het principe “samen de trap op/trap af”. Hogere rijksuitgaven resulteren in een hogere algemene uitkering, lagere rijksuitgaven in een lagere uitkering. Hoe de uitkering zich gaat ontwikkelen is onzeker. De verwachting is dat de meicirculaire duidelijkheid gaat verschaffen. Het is belangrijk om te beseffen dat wij 70% van onze inkomsten van het Rijk ontvangen.

3.3. Herijking Gemeentefonds

De herijking van het gemeentefonds is met een jaar uitgesteld, van 2021 naar 2022. Voor de plattelandsgemeenten wordt een nadeel verwacht van € 50 tot € 100 per inwoner. Deze herijking heeft een structureel negatief effect op onze inkomstenstroom en op de dekking van de uitgaven die wij bij de programma's hieronder beschrijven. Wij schetsen hieronder twee mogelijke scenario's met de daarbij behorende bedragen. De impact mag niet worden onderschat. De verwachting is dat in het najaar 2020 meer informatie volgt.

3.4. Hondenbelasting

Wij geven uitvoering aan het amendement 'Hondenbelasting'. Het amendement is bij de behandeling van de begroting 2020 vastgesteld. In het amendement wordt gevraagd om het innen van de hondenbelasting stapsgewijs af te bouwen. Wij zijn in deze notitie uitgegaan van een afbouw in gelijke financiële delen. In 2023 innen wij voor het laatst hondenbelasting.

4. TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN EN AMBITIES

In dit hoofdstuk beschrijven wij per programma de belangrijkste ontwikkelingen voor de kadernota 2021. In het financieel overzicht ziet u wat wij daarvoor op hoofdlijnen (financieel) nodig hebben.

4.1. Programma 1. Dienstverlening & Organisatie

4.1.1. Dienstverlening

Wij werken aan een dienstverlening waar wij trots op zijn. Wij ontwikkelen een passende dienstverlening die mensgericht, regelarm, duidelijk, snel en zeker is. Daartoe differentiëren wij onze aanpak en werkwijze naar klantrollen en bieden wij zekerheden aan de afnemer van onze diensten. Deze kaders nemen wij als uitgangspunt mee als het gaat om de digitale infrastructuur, digitale inclusie, regie op gegevens en datagedreven sturing.

Wij sluiten aan bij de door de VNG geformuleerde vijf principes voor moderne, passende dienstverlening vanuit het perspectief van inwoners en ondernemers (*Position Paper Dienstverlening - VNG 1 april 2020*):

- Wij bedienen inwoners en ondernemers zo goed als mogelijk op het kanaal dat zij kiezen, vanuit het principe ‘online waar het kan en persoonlijk waar het moet’.
- Wij bieden toegankelijke en begrijpelijke dienstverlening, zodat iedereen eenvoudig zaken met ons kan doen.
- Wij werken zichtbaar samen met onze ketenpartners en medeoverheden, zodat inwoners en ondernemers integrale dienstverlening ervaren.
- Wij maken gebruik van landelijke standaarden en oplossingen, waardoor onze dienstverlening eenduidiger, veiliger en goedkoper wordt.
- Wij maken gebruik van nieuwe technologische mogelijkheden, zodat wij passende, proactieve dienstverlening kunnen bieden aan onze inwoners en ondernemers.

4.1.2. Organisatie

Voor de organisatie is het een dynamische tijd. Om ons heen verandert de wereld razendsnel. Dit beïnvloedt onze organisatie en medewerkers. Dit is zowel een kans als een uitdaging.

Informatie & Digitalisering

Digitalisering en automatisering maken dat wij onze processen en werkwijzen steeds aanpassen. Hiermee brengen wij onze dienstverlening ook op een hoger plan. Wij zijn als gemeente een informatieverwerkende organisatie. Het is belangrijk dat wij data en informatie ook als een bedrijfsmiddel, op een volwassen niveau beheren en dat wij processen optimaal met informatievoorziening ondersteunen. Het is essentieel dat de systemen waarin wij deze data opslaan en verwerken stabiel, veilig en up-to-date zijn. Zo zijn wij voorbereid op de toekomst.

Aanbesteding en vervanging software

De accountant heeft bij de jaarrekening 2018 een verklaring met beperking afgegeven voor de rechtmatigheid van de aanschaf van een aantal kernsystemen. Wij zijn als organisatie niet in staat om deze grote systemen in één keer te vervangen. Daarvoor is het te complex en is het te risicovol voor

de bedrijfsvoering. Wij brengen de rechtmatigheid voor deze kernsystemen binnen 6 tot 8 jaar op orde.

Huisvesting

Het gemeentehuis is gevestigd in het voormalig bankkantoor van de DSB. Het gebouw en de inboedel zijn van 2004. De gemeente Medemblik heeft in 2010 deze voormalige DSB-panden gekocht en is hierna met minimale ingrepen/aanpassingen per 1 januari 2011 ingetrokken.

Op dit moment is de gemeentelijke organisatie gehuisvest in de twee panden Noord- en Middengebouw. Het Zuidgebouw wordt verhuurd aan derden en er wordt gebruik gemaakt van een opleidingslokaal op de tweede etage. De inrichting en uitstraling van het gebouw is verouderd en niet meer van deze tijd. De volgende punten geven de noodzaak aan om te komen tot een herinrichting c.q. renovatie van het Noord- en Middengebouw;

- Vanaf 2011 tot en met nu zijn grote delen van de inboedel in het gemeentehuis versleten en voldoet de werkgever niet meer aan zijn wettelijke verplichtingen. Op basis van de arbowetgeving blijkt dat er aan verschillende wettelijke eisen niet wordt voldaan. Als voorbeeld: van de huidige bureaustoelen voldoet 80% niet meer aan de arbonormen. Omdat de vloerbedekking en het meubilair grotendeels versleten is of niet meer voldoet aan de huidige gestelde eisen is de kans op ongelukken in het pand groter, evenals de kans op ziekteverzuim;
- Het regelen van het klimaat binnen de gebouwen is arbeidsintensief. Het is een analoge manier van werken met handmatige acties. De koelinstallaties zijn in de komende jaren aan vervanging toe. Het huidige ventilatie-koelsysteem is ontworpen op de inrichting van het toenmalige bankkantoor (cellenkantoor) met een vaste bezetting per kantoorruimte. De installaties zijn oud waardoor het sick building syndrome (SBS) bij de medewerkers meer kans krijgt. Hierdoor stijgt het ziekteverzuim. De klachten zoals hoofdpijn, oog-, neus- en keelirritaties, moeheid en duizeligheid lijken nu al voor te komen. Mede gezien de leeftijd van de installaties is het gewenst deze op korte termijn te vervangen. De komende jaren worden de grote installaties in het groot-onderhoudsplan opgevoerd omdat deze noodzakelijk vervangen moeten worden. Niet tijdig vervangen leidt tot sluiting van het gebouw.
- Er wordt binnen de organisatie gewerkt aan duurzaamheid. De herinrichting van de organisatie/het gemeentehuis biedt de mogelijkheid om ook de verduurzaming hierin mee te nemen.
- In 2016-2017 is gestart met het herinrichten van delen van het gebouw in het kader van de uitrol van het nieuwe werken. Denk hierbij aan de kantine en de tweede verdieping van het Middengebouw. Een afronding van het huisvestingsdeel, als onderdeel van het nieuwe werken, is noodzakelijk om het concept ook tot bloei te laten komen in de organisatie.

4.1.3 Structuur, capaciteit en competenties

Twee fusies en bezuinigingen hebben gemaakt dat onze basis niet op orde is. Wij investeren in slimmer, beter en toekomstgericht werken. Hier is ruimte voor nodig. Ruimte die ook geclaimd wordt

door het invullen van de hogere vraag door hoogconjunctuur en de forse ambitie die wij als college en raad nastreven. Er is een duidelijke relatie tussen de kwaliteit en omvang van de organisatie en de omvang en niveau van de te realiseren dienstverlening en ambitie.

Benchmark

Op 20 mei 2020 wordt een benchmarkonderzoek opgeleverd. Uit deze benchmark blijkt hoe onze organisatie zich verhoudt tot vergelijkbare gemeenten in het land. Het in balans brengen van vraag, ambitie en kwaliteit van dienstverlening heeft een structureel effect op de begroting. Met de focus om de basis op orde te krijgen komt er steeds meer zicht op wat er in de basis nog niet op orde is. Meer problemen komen aan de oppervlakte en we gaan steeds beter de onderliggende patronen zien. Het voortschrijdende beeld laat een forse hoeveelheid extra te draaien projecten zien om onze basis op orde te krijgen. Denk hierbij aan basisprocessen zoals contractmanagement, verplichtingenadministratie, inkoopprocessen, klachtenprocessen, basisregistraties, etc. De komende jaren is extra (incidentele) inzet noodzakelijk.

Basis op orde en toekomstgericht ontwikkelen

Naast het op orde krijgen van onze basis investeren wij ook toekomst gericht. Zoals in nieuwe kennis en vaardigheden. Denk hierbij aan de implementatie van het werken met participatie in beleidsprocessen en projecten. Ook het werken vanuit service formules vraagt doorontwikkeling van kennis en vaardigheden. Hetzelfde geldt voor het omgaan met nieuwe digitale hulpmiddelen en deze ook te kunnen beheren en onderhouden. Verder zien we toenemende eisen op het gebied van privacy en informatieveiligheid.

Warme overdracht

Wij zien de komende jaren een forse uitstroom van medewerkers als gevolg van leeftijd. Hier liggen risico's voor de continuïteit van de bedrijfsvoering en het wegvallen van jarenlang opgebouwde (lokale) kennis. Wij voorzien voor een periode van meerdere jaren extra kosten om de kennis te behouden door "warme overdracht" en zodoende de continuïteit te waarborgen.

Verantwoording rechtmatigheid

Vanaf het boekjaar 2021 is het college zelf verantwoordelijk voor het afgeven van een rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening. Dit betekent dat het college zelf vaststelt dat baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Om dit te kunnen doen ontwikkelen wij onze processen, systemen en organisatie.

Regionale samenwerking

De verwachting is dat in het Uitvoeringsprogramma Pact van Westfriesland een hoofdstuk governance en organisatie is opgenomen. Hierin is opgenomen wat er aan (extra) organisatie en sturing op regionaal niveau noodzakelijk is om het plan tot uitvoering te brengen. De kosten moeten vooralsnog door de deelnemende gemeenten gedragen worden.

4.2. Programma 2. Samen leven & Ondersteuning

4.2.1. Tekort sociaal domein

Wij zien een toename van de zorgkosten voor de Wmo en bijzondere bijstand. Zorgkosten kennen een openeinderegeling waarbij wij de zorg moeten leveren, ook als het begrote budget op is. Voor Jeugd hebben wij een beperkte invloed op de instroom vanwege de rol van de autonome verwijzers, zoals huisartsen. Ook worden wij beperkt in onze beleidskeuzes door beslissingen van het Rijk. Wij hebben vorig jaar besloten de budgetten voor het sociaal domein, net als alle andere domeinen, realistisch te begroten. In de herfstnota informeerden wij de raad dat wij voor 2019 op koers lagen met de kosten voor het sociaal domein. Dit beeld moeten wij bijstellen. Wij komen uit op een tekort. Een deel van deze kosten voor 2019 is incidenteel. Voor de stijgende zorgkosten is structureel extra geld nodig. De definitieve analyse van dit structurele effect voor de komende jaren moet nog plaatsvinden, waarbij we rekening moeten houden met onzekerheden als de impact van de coronacrisis, de ontwikkeling van de rijksbudgetten en de autonoom stijgende zorgvraag. Daarnaast brengen wij in kaart welke organisatorische en beleidsmatige aanpassingen we moeten doen om maximaal grip te hebben op onze uitgaven in het sociaal domein.

De impact van het coronavirus

Continuïteit van zorg voor onze inwoners heeft op dit moment onze volle aandacht. Dit vraagt veel inzet en kan mogelijk ook leiden tot financiële gevolgen wanneer zorgaanbieders in zwaar weer komen of inwoners met extra problemen te maken krijgen, bijvoorbeeld door werkloosheid of sociaal isolement. Gemeenten zijn voor financiële compensatie afhankelijk van de compensatiemogelijkheden van het Rijk. Voor de zomer gaan Rijk en gemeenten in gesprek over de compensatiemogelijkheden van de effecten die optreden nu of na afloop van de coronacrisis. De coronacrisis kan ook resulteren in een economische recessie. Dit heeft mogelijk gevolgen voor de uitgaven aan bijstandsuitkeringen (participatiebudget), de uitgaven voor de bijzondere bijstand of andere extra kosten voor zorg en ondersteuning. Corona heeft naar verwachting effect op de mate van zorg die onze inwoners nodig hebben. Gezinnen komen onder druk te staan. Wat de impact precies is weten we op dit moment niet.

Dit jaar zijn we gestart met een andere manier van inkopen in het sociaal domein. Dit betekent ook een andere manier van werken voor onze professionals, waarbij we sturen op resultaten (via het opstellen van een perspectiefplan) in plaats van op ingezette voorzieningen. Door de coronacrisis is fysiek contact met inwoners niet mogelijk. Concreet betekent dit dat een aanvraag op dit moment meer tijd kost en in latere fase na een huisbezoek/fysiek contact nogmaals bekeken moet worden. Ook dit kan resulteren in extra kosten.

4.2.2. Groene sportvelden

Op basis van het vastgestelde onderhouds- en vervangingsschema gemeentelijke sportvelden was renovatie van vijf kunstgrasvelden in 2019 beoogd. Bij de begroting heeft de raad hiervoor geld beschikbaar gesteld. Als gevolg van een aantal ontwikkelingen valt de geraamde investering hoger uit dan de begrote investering. De raad stelde extra budget beschikbaar om de nodige vervanging uit te voeren zodat de verenigingen weer beschikken over velden die aan de sporttechnische eisen voldoen. Om ook voor de andere verenigingen in onze gemeente het onderhoud te kunnen doen is structureel een hogere dotatie aan de onderhoudsvoorziening noodzakelijk.

4.2.3. Lokaal gezondheidsbeleid

Wij werken aan een leefbare en vitale gemeente. Wij vinden het dan ook belangrijk om onze sport- en spelvoorzieningen op peil te houden en daarmee onze inwoners gezond en fit. Het gezondheidsbeleid gaat uit van sport en bewegen, gezonde voeding en leefstijl als preventief middel. Wij hebben vanuit het gezondheidsbeleid onder meer een nationaal Preventieakkoord, JOGG-coach, organiseren activiteiten, doen aan voorlichting en leggen verbindingen met en tussen het sociaal domein en ruimtelijke ontwikkelingen. Voor de uitvoering van het lokaal gezondheidsbeleid zijn tijdelijk middelen beschikbaar gesteld. Dit stopt in 2020. Voorzetting vraagt extra middelen in de begroting.

Hieronder beschrijven wij de ontwikkelingen met een impact in de volgende planperiode (na 2023).

4.2.4. Accommodatiebeleid

Voor onze maatschappelijke voorzieningen en vastgoed in de kernen hebben we behoefte aan een langetermijnvisie. Over grote accommodatievraagstukken wordt nu op casusniveau besloten. Dit leidt tot zorgen over evenwichtige besteding van de gemeentelijke middelen. Onze gemeenschap heeft een omvangrijke portefeuille van maatschappelijk vastgoed. We hebben 17 kernen, met circa 60 gebouwen met een maatschappelijke functie. Veel van de gebouwen dateren uit de jaren '60 en '70. Wij zijn nu 50 tot bijna 60 jaar verder. Wat willen we met deze gebouwen? Wij werken aan het accommodatie- en vastgoedbeleid. Richtinggevende kaders maken hier onderdeel van uit. Rekening houden met demografische ontwikkelingen, veranderende behoeften en passend binnen de budgettaire kaders. De uitdaging is om tot een beeld over de totale gemeente te komen, waaraan het gemeentebestuur en de inwoners zich verbinden. Het beleid reikt verder dan deze raadsperiode. Het accommodatiebeleid zal medio 2021 worden opgeleverd. Bij ongewijzigd beleid is de inschatting dat het structurele extra beslag op de begroting in 2042 oploopt naar minimaal € 2.500.000.

4.3. Programma 3. Wonen, Werken & Recreëren

Wij vinden leefbare kernen in onze gemeente een groot goed. We blijven bouwen in de kernen. Ook ondersteunen wij maatschappelijke initiatieven. Zo blijven kernen aantrekkelijk voor alle groepen uit onze gemeente. Het beheer van de openbare ruimte vraagt om blijvende aandacht. Een verzorgde openbare ruimte draagt bij aan leefbare kernen.

4.3.1. Woningbouw

De provincie Noord-Holland heeft onlangs een nieuwe woonagenda provincie Noord-Holland 2020-2025 vastgesteld. Deze woonagenda is gebaseerd op de nieuwe ontwerp omgevingsverordening van de provincie. In deze nieuwe ontwerp-omgevingsverordening zijn de mogelijkheden om buiten bestaand stedelijk gebied te bouwen beperkt. In onze gemeente met hoofdzakelijk plattelandskernen zijn we daar echter wel in belangrijke mate op aangewezen. Overigens staan we hierin niet alleen. Een ervaringscijfer is dat van de nieuwbouwproductie in Nederland 55% in stedelijk gebied wordt gerealiseerd.

Wij ervaren dat de gemeente Medemblik in trek is bij woningzoekenden. Al geruime tijd schrijven we vestigingsoverschotten in onze gemeente. Die nemen de laatste jaren alleen maar toe, vanaf 2016 gemiddeld met 200 inwoners per jaar. Bij een gemiddelde woningbezetting van twee betekent dit dat er vanaf 2016 van de nieuwbouwproductie 400 woningen dienen voor de opvang van woningzoekenden van buiten de gemeente. We ervaren een spanningsveld tussen de wens van de woningzoekenden en onze ruimtelijke mogelijkheden.

De nieuwe prognose van de provincie voor onze eigen woningbehoefte van 2019 tot 2030 is 1.450 woningen. Ook vanwege het bovenstaande zijn we samen met de buurgemeenten in gesprek met de provincie voor extra contingenten. Als het lukt sluiten we daarover een woonakkoord. Met het oog op doorontwikkeling van de gemeente is het nodig voldoende bouwgrond beschikbaar te hebben. Na ontwikkeling van Medemblik (Weeshuis), Wognum (Bloesemgaerde Noord), Andijk (Asonia), Wervershoof (De Tegel, Zeehoek) zijn we door onze grote locaties heen. Het is nodig, ook met het oog op een eventueel extra contingent, vooruit te denken. Welke locaties zijn in potentie geschikt voor woningbouw in de toekomst? In de lentenota van 2020 hebben we een aanvraag gedaan voor een stedenbouwkundige verkenning.

4.3.2. Duurzaam Medemblik

In het Programma Duurzaam Medemblik ligt vast dat in 2050 al onze 18.400 woningen aardgasvrij zijn. Dit is een enorme opgave, die wij stap voor stap realiseren. Het Klimaatakkoord wijst gemeenten aan als de regisseur van de warmtetransitie. Wij stellen daarvoor samen met stakeholders (o.a. woningcorporaties, netbeheerder en maatschappelijke partners) de Transitievisie Warmte (TVW) op. In de TVW geven wij aan welke wijken als eerste van het aardgas af gaan en welke wijken tussen 2030 en 2050 volgen. De TVW stellen wij in 2020 op. Een succesvolle warmtetransitie ontstaat in contact met de wijk en haar inwoners. Dit vraagt overleg deur tot deur om inwoners mee te krijgen.

Klimaatverandering heeft impact op onze gemeente: het risico op wateroverlast, hitte, droogte en overstromingen neemt toe. Wij moeten de openbare ruimte klimaatbestendig inrichten. Dit betekent bijvoorbeeld meer groen en waterberging aanleggen bij nieuwe woonwijken en herinrichting van bestaande woonwijken. Wij werken in WF7-verband aan het tegengaan van de klimaateffecten met als doel een klimaatbestendige en waterrobuuste regio in 2050. Wij verwachten (op basis van een

eerste inschatting) 5 tot 10% meerkosten op de raming voor ruimtelijke projecten om klimaatbestendigheid te garanderen. De meerkosten zijn afhankelijk van de keuze van de raad voor de mate van bescherming. Daarnaast is circulair bouwen noodzakelijk om te voorkomen dat wij de grondstoffen uitputten. Dit betekent in de bouw op een verantwoorde wijze hergebruik van bestaande (sloop)materialen.

4.3.3. Omgevingswet

Wij bereiden ons voor op een nieuwe Omgevingswet. De nieuwe Omgevingswet bundelt regels voor projecten in de openbare ruimte. De Minister heeft richting beide Kamers aangegeven dat ze meer tijd nodig heeft om de Omgevingswet in werking te laten treden. In mei ontstaat er duidelijkheid over de nieuwe datum van inwerkingtreding. Uitstel betekent geen afstel. De voorbereidingen gaan onverminderd door. De Omgevingswet treedt naar verwachting in 2021 alsnog in werking. Het uitstel kunnen we benutten om eventuele vertragingen op te vangen.

De omgevingsvisie is een integrale langetermijnvisie voor de hele fysieke leefomgeving van het grondgebied. De fysieke leefomgeving is breder dan alleen de ruimtelijke aspecten. De wet noemt verplichte aspecten die integraal terug moeten komen in de omgevingsvisie: bijvoorbeeld het gebruik van natuurlijke hulpbronnen, activiteiten waardoor emissies, hinder of risico's worden veroorzaakt en het nalaten van activiteiten. Ook ontwikkelingen op het gebied van cultureel erfgoed, energie-infrastructuur, landbouw, landschap, milieu, natuur en water moeten worden meegewogen en beschreven. De omgevingsvisie is dus niet een optelsom van beleidsvisies voor de diverse domeinen, maar een samenhangende visie op strategisch niveau. Volgens de Omgevingswet moet iedere gemeente voor 2024 een omgevingsvisie hebben. De ambitie van de gemeenteraad is om de Omgevingsvisie in 2022 vast te stellen.

De fysieke leefomgeving houdt niet op bij de grens van een gemeente, waterschap of provincie. De verantwoordelijkheden en omgevingsvisies van andere bestuursorganen maken daarmee deel uit van de context van de zelf op te stellen omgevingsvisie. Goede samenwerking, afstemming en verbinding is dus van groot belang. De Structuurschets Westfriesland (Een Dijk van een Regio) vormt de basis. Deze regionale structuurschets vormt input voor een Omgevingsvisie die voldoet aan de regels en de bedoeling van de Omgevingswet.

Dit jaar ligt de prioriteit vooral bij de aansluiting op het digitale stelsel, het ontwerpen en het inrichten van een aantal werkprocessen, het maken van afspraken met omgevingsdienst, veiligheidsregio, GGD/GHOR, scholing en communicatie.

In de jaren daarop willen we planmatig aandacht besteden aan de kerninstrumenten omgevingsvisie, programma en omgevingsplan. Voor het ontwikkelen van de Omgevingsvisie stellen we in 2020 een plan van aanpak op. Voor de organisatie brengt de Omgevingswet veranderingen met zich mee in processen, systemen en de manier waarop wij ons werk doen. Dit geldt ook voor de wijze waarop wij onze inwoners betrekken in ons beleid. Participatie is met de Omgevingswet niet vrijblijvend. Wat wij moeten regelen staat in de Omgevingswet en het Omgevingsbesluit. In het Omgevingsbesluit staan regels om participatie te waarborgen. Bij het projectbesluit en het omgevingsplan geeft een overheid in een kennisgeving aan hoe het participatietraject eruit komt te zien. Ook is een motiveringsplicht opgenomen: het bevoegd gezag geeft bij het besluit aan hoe het de omgeving bij de voorbereiding heeft betrokken. En wat het met de resultaten heeft gedaan. De motiveringsplicht geldt voor de omgevingsvisie, het programma, het omgevingsplan en het projectbesluit. Voor de

omgevingsvergunning wordt nog geregeld dat de initiatiefnemer in de aanvraag moet aangeven of – en hoe – er overleg is geweest met belanghebbenden. Dat gebeurt in de omgevingsregeling.

4.3.4. Toekomstbestendige voorzieningen voor onze inwoners

Om voorzieningen voor onze inwoners in stand te houden en toekomstbestendig te maken investeren wij in snel internet, winkels en het toeristisch recreatief aanbod. Hier zetten we onze noodzakelijke regiefunctie voor in. We bereiden het 5G-netwerk voor. 5G is de volgende stap in digitale bereikbaarheid. De veiling van frequenties eind 2021 vormt daarbij de belangrijkste mijlpaal. Een gedegen voorbereiding op deze uitrol moet tijdig starten met een onderzoek naar gepaste uitrol scenario's. Daarmee borgen wij dat 5G op onze voorwaarden wordt uitgerold.

In de detailhandel zien we grote en structurele veranderingen zoals internetverkoop. Ook de maatregelen tegen het coronavirus en daarmee vermindering van het aantal bezoekers aan de winkels heeft groot economische effect met mogelijke faillissementen en leegstand tot gevolg. Om stadscentra en dorpskernen toekomstbestendig te houden of te maken, kijken we naar nieuwe functies die deze (winkel)gebieden aantrekkelijker maken, om daarmee ook aan de veranderende eisen van de consument voldoen. Daarvoor is innovatiekracht nodig bij betrokken overheids- en marktpartijen. Die slag kan alleen worden gemaakt als alle betrokkenen samenwerken. Dit betekent voortzetting van de coördineerde daadkracht en organisatie van dit soort centruminitiatieven. Na Medemblik volgt Wervershoof. Ondernemers en inwoners zetten zich in voor sterke centra. Ondernemers kijken daarbij naar cofinanciering. We brengen dus private en publieke middelen bij elkaar.

Vanaf 2017 hebben we een goede basis gelegd voor de toeristische samenwerking in de gemeente Medemblik. Met de huidige organisatiekracht zijn we goed in staat een professioneel aanbod te ontwikkelen en te vermarkten. Om de huidige organisatiekracht en structuur te behouden en te professionaliseren stellen wij u voor de financiën voor deze toeristische organisatie ook structureel te maken gelijk aan de winkelgebieden.

Het aantal toeristische bezoekers in Nederland is de afgelopen tien jaar sterk gestegen, in het bijzonder in Amsterdam. De verwachting is het aantal bezoekers de komende jaren groeit. Deze groei is goed voor onze lokale economie en leefbaarheid. Tegelijkertijd kunnen bezoekers tot overlast leiden. Als gemeente willen we bezoekers aantrekken en in goede banen leiden.

Het coronavirus zorgt ook voor de toeristische sector voor een extra dilemma. Het zorgt voor financiële onzekerheid in deze sector. Zodra de coronamaatregelen worden opgeheven, is een goed georganiseerde toeristische sector erg belangrijk voor onze ondernemers zodat zij weer bezoekers aantrekken.

Hieronder beschrijven wij de ontwikkelingen met een impact in de volgende planperiode (na 2023).

4.3.5. Overdracht Wegen HHNK

Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) heeft de wegen buiten de bebouwde kom in beheer en onderhoud, inclusief bermen, bomen, kunstwerken, openbare verlichting, riolering, etc. Deze taak stoot het HHNK af naar de lagere overheid. Het Rijk erkent namelijk drie wegbeheerders: Rijk, provincie en gemeenten. Voor onze gemeente gaat het om circa 190 km uitbreiding van het areaal, wat neerkomt op bijna een verdubbeling van het huidige areaal.